

ITERDISCIPLINÁRNÍ SYNERGIE PŘI PRÁCI S UŽIVATELI NÁVYKOVÝCH LÁTEK V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH PRO LIDI BEZ DOMOVA

MGR. LUCIE PRŮŠOVÁ, DIS.

AT Konference Seč, 2024

A close-up photograph of a hand holding a glass bottle of beer against a light-colored, textured wall. The bottle is partially filled with a golden beer. The hand is positioned on the left side of the frame, and the bottle is held vertically. The background is a plain, slightly mottled wall. The text is overlaid on the right side of the image.

Zvládání závislostí ve službách pro lidi bez domova

Spolufinancováno
Evropskou unií

www.sad-cr.cz

ZVLÁDÁNÍ ZÁVISLOSTÍ VE SLUŽBÁCH PRO LIDI BEZ DOMOVA

- STŘEŠNÍ ORGANIZACE SÍŤ AKTÉRŮ PRO DOMOV, Z. S. (DŘÍVE SDRUŽENÍ AZYLOVÝCH DOMŮ)
- REALIZACE PROJEKTU: OD 1. 9. 2023 – 8. 2. 2026
- 38 ZAPOJENÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB 10 POSKYTOVATELŮ SS PRO LIDI BEZ DOMOVA V ČR
- MEMORANDA O SPOLUPRÁCI ZAVAZUJÍCÍ KE ZMĚNĚ VE SMYSLU PROKLIENTSKÉHO NASTAVENÍ
- CÍLEM JE PODPORA PŘI „TRANSFORMACI“ SLUŽEB V RŮZNÝCH PROGRAMOVÝCH NASTAVENÍ: MOKRÁ, VLHKÁ, S PODPOROU V ABSTINENCI
- NEUSPOKOJITELNÝ ZÁJEM ZE STRANY POSKYTOVATELŮ – VÝZNAMNÉ TÉMA PRO SLUŽBY

VÝCHOZÍ STAV

- OMEZENÍ PŘÍSTUPU KE SLUŽBÁM LIDEM BEZ DOMOVA SE ZÁVISLOSTÍ V HISTORICKÉM KONTEXTU (SUCHÉ REŽIMY)
- ODBORNÉ DISKUSE NAD BEZDOMOVSTVÍM JAKO MULTIFAKTORIÁLNÍM FENOMÉNEM
- ODPOR POSKYTOVATELŮ VS. VLNA SPONTÁNNÍCH PŘÍSTUPŮ K ŘEŠENÍ TÉMATU
- SITUACE VE SLUŽBÁCH JE NEJEDNOTNÁ (TESTOVÁNÍ, BARIÉRY..)
- **BEZPEČÍ V AZYLOVÝCH DOMECH**/SLUŽBÁCH OBECNĚ – PERSONÁL I KLIENTI
- VÝZNAMNÁ TÉMATA (MARGINALIZACE NE-UŽIVATELŮ, BEZPEČÍ, TERMINOLOGIE..)

CÍLE PROJEKTU

- **PROJEKT SE ZAMĚŘUJE NA ŘEŠENÍ PROBLÉMU, KTERÝM JE VYSOKÝ PRÁH SLUŽEB V PODOBĚ BARIÉR V PŘIJÍMÁNÍ LIDÍ BEZ DOMOVA UŽÍVAJÍCÍCH NÁVYKOVÉ LÁTKY DO SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A JEJICH SETRVÁNÍ VE SLUŽBĚ, POKUD NÁVYKOVÉ LÁTKY UŽÍVAJÍ, NEBO JE VNÁŠEJÍ DO PROSTOR SLUŽBY.**
- ZPRÁVA O NELEGÁLNÍCH DROGÁCH V ČR 2022 (NMS PRO DROGY A ZÁVISLOSTI) UVÁDÍ, ŽE NAPŘ. **ALKOHOL, JAKO LEGÁLNĚ UŽÍVANÁ ŠKODLIVÁ LÁTKA** JE KONZUMOVÁNA DENNĚ ODHADEM 800 AŽ 980 TISÍCI LIDMI, RIZIKOVĚ PAK 1,5 AŽ 1,7 MILIONY LIDMI, V TOM ŠKODLIVĚ PIJÍCÍMI 800–980 TISÍCI LIDMI, **JE ZÁROVEŇ PŘEKÁŽKOU K PŘÍSTUPU V POMOCI V OKAMŽIKU, KDY MÁ JEHO UŽÍVÁNÍ BUĎ PŘÍČINNÝ NEBO NÁSLEDNÝ VLIV NA VÝVOJ SOCIÁLNĚ NEPŘÍZNIVÉ SITUACE LIDÍ BEZ DOMOVA.** ZÁVISLOST, KTERÁ JE ROZŠÍŘENOU SOUČÁSTÍ ŽIVOTNÍ SITUACE MNOHA LIDÍ BEZ DOMOVA, JE TEDY SOUČASNĚ KONTRAIKACÍ V PŘÍSTUPU KE ZCELA ZÁKLADNÍ POMOCI.
- ÚŘAD VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV VÝZKUMEM Z ROKU 2019 POTVRZUJE MIMO JINÉ OBTÍŽNOU PŘÍSTUPNOST SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.

CÍLE PROJEKTU

OBECNÝM CÍLEM PROJEKTU JE **ZVÝŠIT PŘIPRAVENOST POSKYTOVATELŮ SLUŽEB OTEVŘÍT A PŘIZPŮSOBIT SVÉ SLUŽBY TĚM LIDEM, JEJICHŽ SOCIÁLNÍ SITUACE ZAHRNUJE JAK BYTOVOU NOUZI, TAK LÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI.**

ROZMĚR ADAPTACE SLUŽEB NA POTŘEBY KLIENTŮ BUDE PODLE INDIVIDUÁLNÍCH MOŽNOSTÍ A PRIORITY POSKYTOVATELŮ POKRÝVAT JAK SNÍŽENÍ PRAHŮ SLUŽBY PRO TY KLIENTY, KTEŘÍ NEDOKÁŽOU ABSTINOVAT, TAK VYTVÁŘENÍ PODMÍNEK PRO TY KLIENTY, KTEŘÍ CHTĚJÍ PODPOŘIT V ABSTINENCI A V ODVYKÁNÍ.

CÍLE PROJEKTU

A. CÍLE NA ÚROVNI POSKYTOVANÝCH SLUŽEB:

- CÍLOVÝM STAVEM JSOU SOCIÁLNÍ SLUŽBY, KTERÉ JSOU SCHOPNY **ÚČELNĚ A FLEXIBILNĚ REAGOVAT NA POTŘEBY A NEPŘÍZIVOU SOCIÁLNÍ SITUACI KLIENTŮ BEZ DOMOVA S LÁTKOVÝMI ZÁVISLOSTMI**, A TO JAK VE SMYSLU PŘÍSTUPU K TĚMTO SLUŽBÁM (CÍLENÉ SNIŽOVÁNÍ PRAHOVOSTI SLUŽEB) TAK V JEJICH OBSAHU (ZMĚNA A ROZŠÍŘENÍ AKTUÁLNÍ PRAXE SE ZAHRNUTÍM ADIKTOLOGICKÝCH PRVKŮ DO NABÍDKY POSKYTOVATELŮ).
- IMPLEMENTACE VÝSTUPŮ PROJEKTU (ŘEŠENÍ) TAK UMOŽNÍ POSKYTOVATELŮM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB URČENÝCH LIDEM BEZ DOMOVA:
 - ZPŘÍSTUPNIT SLUŽBY TĚM LIDEM BEZ DOMOVA, KTERÍ NEDOKÁŽOU ABSTINOVAT A V MEZÍCH MOŽNÉHO REAGOVAT NA JEJICH POTŘEBY A UPLATŇOVAT PRINCIPY HARM REDUCTION;
 - OMEZIT RIZIKA SPOJENÁ S POBYTEM ZÁVISLÝCH KLIENTŮ V KOLEKTIVNÍM SOUŽITÍ V POBYTOVÉ SLUŽBĚ;
 - PODPOŘIT KLIENTY SLUŽEB V ROZHODNUTÍ ABSTINOVAT, V ODVYKÁNÍ A V PŘEDCHÁZENÍ RELAPSU, POKUD SI TO PŘEJÍ;
 - ROZVÍJET PERSONÁLNÍ KAPACITY SLUŽBY Z HLEDISKA ODBORNOSTI, ETICKÉHO PŘÍSTUPU, PŘEDCHÁZET POCITU OHROŽENÍ PRACOVNÍKŮ SLUŽBY, JEJICH FRUSTRACI, SYNDROMU VYHOŘENÍ A „ÚNAVĚ ZE SOUCITU“;

A TO V ZACÍLENÍ A ROZSAHU ZVOLENÉM JEDNOTLIVÝMI POSKYTOVATELI PODLE JEJICH MOŽNOSTÍ A PRIORIT.

CÍLE PROJEKTU – MEMORANDA O SPOLUPRÁCI

NEJČETNĚJŠÍ CÍLOVÉ STAVY V PROMĚNĚ SLUŽBY:

- UVEDENÍ ŽITÉ PRAXE A VNITŘNÍCH PŘEDPISŮ SLUŽBY DO SOULADU V KONTEXTU SNIŽOVÁNÍ PRAHŮ SLUŽBY (23 SLUŽEB),
- ROZVOJ KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ:
 - VE SMYSLU POSTOJŮ, MĚKKÝCH DOVEDNOSTÍ, PŘIJETÍ ZÁVISLOSTI JAKO SOUČÁSTI ŽIVOTNÍHO PŘÍBĚHU KLIENTŮ (22 SLUŽEB)
 - ROZVOJ ZNALOSTÍ A DOVEDNOSTÍ V POSKYTOVÁNÍ ADIKTOLOGICKÝCH INTERVENČÍ ČI JEJICH PRVKŮ A POROZUMĚNÍ PROBLEMATICE ZÁVISLOSTÍ (27 SLUŽEB),
- SCHOPNOST VYHODNOCOVAT MOŽNÁ RIZIKA Z PROJEVŮ CHOVÁNÍ NAMÍSTO MĚŘENÍ HLADINY ALKOHOLU, PÉČE O PRACOVNÍKY PŘI SNIŽOVÁNÍ PRAHŮ SLUŽBY, ZASÍŤOVÁNÍ SLUŽBY DO ODBORNÝCH PLATFORM V JEJÍM OKOLÍ, A DALŠÍ.

CÍLE PROJEKTU

B. CÍLE NA ÚROVNI INTERDISCIPLINÁRNÍ SYNERGIE:

- CÍLOVÝM STAVEM JE MOTIVACE A BUDOVNÍ KAPACIT SOCIÁLNÍ PRÁCE A ADIKTOLOGIE KE SPOLUPRÁCI V ZÁJMU LIDÍ BEZ DOMOVA, PROHLoubENÍ ZÁJMU ADIKTOLOGŮ O TUTO CÍLOVOU SKUPINU, A STEJNĚ TAK **PŘIJETÍ ZÁVISLOSTÍ JAKO SOUČÁSTI FENOMÉNU BEZDOMOVSTVÍ, NA KTERÉ NELZE REAGOVAT VYLOUČENÍM Z POMOCI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.**

AKTIVITY PROJEKTU

- **KA I. PŘÍPRAVNÁ FÁZE A INDIVIDUÁLNÍ KONZULTACE IMPLEMENTACE**
- **KA II. VZDĚLÁVACÍ MODULY**
 - A) ADIKTOLOGICKÉ KURZY AKREDITOVANÉ DLE ZÁKONA Č. 108/2006 SB:
 - ADIKTOLOGICKÉ MINIMUM PRO PSS
 - ADIKTOLOGICKÉ ZÁKLADY PRO SOCIÁLNÍ PRACOVNÍKY
 - ŘEŠENÍ RIZIKOVÝCH SITUACÍ A OTÁZKY BEZPEČNOSTI PŘI PRÁCI SE ZÁVISLÝMI KLIENTY I.
 - MOŽNOSTI KONTROLOVANÉ KONZUMACE ALKOHOLU

AKTIVITY PROJEKTU

- **KaII VZDĚLÁVACÍ MODULY**

- B) VNITŘNÍ ŠKOLICÍ AKCE A WORKSHOPY

- ŘEŠENÍ RIZIKOVÝCH SITUACÍ A OTÁZKY BEZPEČNOSTI PŘI PRÁCI SE ZÁVISLÝMI KLIENTY II.
 - SEBEZKUŠENOSTNÍ ZÁKLAD PRO PRÁCI SE ZÁVISLOSTMI
 - SNIŽOVÁNÍ PRAHŮ JAKO ZVYŠOVÁNÍ TOLERANCE: POSILOVÁNÍ OSOBNÍ KAPACITY K TOLERANCI VE SPOLEČNÉM UČENÍ PRACOVNÍKŮ I KLIENTŮ SLUŽBY HARM REDUCTION V AZYLOVÉM DOMĚ
 - ROZVOJOVÉ POTŘEBY (VZDĚLÁVÁNÍ A PSYCHOHYGIENA) TÝMU PŘI SNIŽOVÁNÍ PRAHŮ SLUŽBY
 - SNIŽOVÁNÍ PRAHŮ VE SVĚTLE STANDARDŮ KVALITY MATERIÁLNĚ-PERSONÁLNÍCH STANDARDŮ
 - PODPORA V ODVYKÁNÍ VE SVĚTLE STANDARDŮ KVALITY A MATERIÁLNĚ-PERSONÁLNÍCH STANDARDŮ
 - PODPORA V ODVYKÁNÍ
 - UMĚNÍ DIALOGU S KLIENTEM (CITLIVÉ OTEVÍRÁNÍ, PRÁCE S POPÍRÁNÍM AJ.) A O KLIENTOVI
 - DEESKALAČNÍ STRATEGIE

AKTIVITY PROJEKTU

KA III. VZÁJEMNÉ PROVÁZENÍ A UČENÍ ZE ZKUŠENOSTI

- PS VČETNĚ PLATFORMY ZAVÁDĚJÍCÍ „MOKRÉ“ SLUŽBY, SUPERVIZNÍ SKUPINY, KRÁTKODOBÉ DOMÁCÍ A ZAHRANIČNÍ EXKURZE

KA IV. EXPERTNÍ PRACOVNÍ SKUPINY A ROZVOJ ZNALOSTNÍ BÁZE

KA V. PILOTNÍ OVĚŘENÍ

KA VI. SÍŤOVÁNÍ, ŠÍŘENÍ VÝSTUPŮ A OSVĚTA

KA VII. EVALUACE

PŘÍKLAD POZORUHODNÉ PRAXE

AZYLOVÝ DŮM S OŠETŘOVATELSKOU SLUŽBOU – CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA, P. O.

- VÝVOJ PŘÍSTUPU VE SLUŽBĚ, PRÁCE S PERSONÁLEM, METODICKÉ UKOTVENÍ
- ZPŘÍSTUPNĚNÍ SLUŽEB LIDEM SE ZÁVISLOSTÍ, PROCES MAPOVÁNÍ JEJICH POTŘEB
- NAVÁZÁNÍ SPOLUPRÁCE S ADIKTOLOGICKOU SLUŽBOU (PROGRESSIVE) A ZDRAVOTNÍ SLUŽBOU (IKEM) – TESTOVÁNÍ, NAVÁZÁNÍ NA LÉČBU, DISTRIBUCE HR MATERIÁLU, EDUKACE, DOSTUPNOST ADIKTOLOGICKÉ PODPORY A SLUŽBY AD PRO CS ADIKTOLOGICKÉ SLUŽBY
- UZAVÍRÁNÍ TROJSTRANNÝCH KONTRAKTŮ O SPOLUPRÁCI
- NA ZÁKLADĚ NÁROČNÉ KAZUISTIKY ZJIŠTĚNÍ POTŘEBY DOPLNĚNÍ O NOVODOBÉ POZNATKY O HCV A POŘÍZENÍ STERILIZÁTORU NÁČINÍ
- CO POMOHOLO: ZHO, KAZUISTIKY, ORIENTACE NA SPOLEČNÝ ZÁJEM KLIENTŮ, DOBRÉ I NE-DOBRÉ ZKUŠENOSTI
- CO NEPOMÁHÁ: KONFRONTACE

ZÁVĚR - KOHO HLEDÁME?

- **INTERDISCIPLINÁRNÍ SPOLUPRÁCE MÁ KLÍČOVOU ROLI V CELÉM PROCESU**

AKTUÁLNĚ POPTÁVÁME:

- LEKTORY VYBRANÝCH TÉMAT WORKSHOPŮ
- ADIKTOLOGY PRO INDIVIDUÁLNÍ SPOLUPRÁCI/PODPORU POSKYTOVATELŮM
- SUPERVIZORY INDIVIDUÁLNÍ I MANAŽERSKÉ SUPERVIZE
- SLUŽBY OCHOTNÉ SE VZÁJEMNĚ SÍŤOVAT VE PROSPĚCH SPOLEČNÝCH KLIENTŮ

VÝZVY: PARTNERSTVÍ VŠ (STUDIE), VEŘEJNÁ ZAKÁZKA, VEŘEJNÁ PODPORA, NÁROKY REALIZÁTORA, STROPOVÉ CENY, PROMĚNA LEGISLATIVY (ZÁKONNÍK PRÁCE) A REALITA V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH...

ZDROJE

- KOLEKTIV AUTORŮ SAD, 2018. RIZIKA SPOJENÁ S PRAVIDLY POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY AZYLOVÉ DOMY: SÍŤ AKTÉRŮ PRO DOMOV, Z.S. [CIT. 2020-11-12]. DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://SAD-CR.CZ/WP-CONTENT/UPLOADS/2018/09/SAD_PRAVIDLA-V-AD.PDF](https://sad-cr.cz/wp-content/uploads/2018/09/sad_pravidla-v-ad.pdf)
- CLARK, C. S. YOUNG A BARRETT B. 2011. A TRANSACTIONAL MODEL OF HOMELESSNESS AND ALCOHOLISM: DEVELOPING SOLUTIONS FOR COMPLEX PROBLEMS. LOUIS DE LA PARTE FLORIDA MENTAL HEALTH INSTITUTE.
- GLUMBÍKOVÁ, K. 2018. BARIÉRY VE VYUŽÍVÁNÍ VEŘEJNÝCH SLUŽEB LIDMI BEZ DOMOVA. SÍŤ AKTÉRŮ PRO DOMOV, Z. S. [ONLINE]. OSTRAVA: SÍŤ AKTÉRŮ PRO DOMOV, Z. S. [CIT. 2021-01-02]. DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://SAD-CR.CZ/BARIERY-VE-VYUZIVANI-VEREJNYCH-SLUZEB-LIDMIBEZ-DOMOVA/](https://sad-cr.cz/bariery-ve-vyuzivani-verejnych-sluzeb-lidmibez-domova/)
- CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., DVOŘÁKOVÁ, Z., ORLÍKOVÁ, B., ROUS, Z., ČERNÍKOVÁ, T. 2023. SOUHRNNÁ ZPRÁVA O ZÁVISLOSTECH V ČESKÉ REPUBLICE 2022 [SUMMARY REPORT ON ADDICTIONS IN THE CZECH REPUBLIC IN 2022] CHOMYNOVÁ, P. (ED.). PRAHA: ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. ISBN 978-80-7440-311-8 (ONLINE, PDF)
- JANEBOVÁ, R. 2014. KRITICKÁ SOCIÁLNÍ PRÁCE. GAUDEAMUS. INSTITUT SOCIÁLNÍ PRÁCE. HRADEC KRÁLOVÉ. ISBN-978-80-7435-413-7.
- MARTINKOVÁ, VĚRA LEONA. *BEZDOMOVECTVÍ A ZÁVISLOST NA ALKOHOLU*. DIPLOMOVÁ PRÁCE, VEDOUcí VRZÁČEK, PETR. PRAHA: UNIVERZITA KARLOVA, FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ, KATEDRA ŘÍZENÍ A SUPERVIZE V SOC. A ZDRAV. ORGANIZACÍCH, 2009.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, ODBOR PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ ÚŘADU VLÁDY ČR. STRATEGIE SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ 2021 – 2030. [ONLINE] PRAHA. [1. 12. 2020] DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://WWW.MPSV.CZ/DOCUMENTS/20142/225517/STRATEGIE+SOCI%C3%A1LN%C3%ADHO+ZA%C4%8DLE%C5%88OV%C3%A1N%C3%AD+2021-2030.PDF/FDF1647D-EBF7-EFE3-E797-EFCF865CB171](https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/STRATEGIE+SOCI%C3%A1LN%C3%ADHO+ZA%C4%8DLE%C5%88OV%C3%A1N%C3%AD+2021-2030.PDF/FDF1647D-EBF7-EFE3-E797-EFCF865CB171)
- VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *PŘÍSTUPNOST SOCIÁLNÍCH SLUŽEB AZYLOVÉ DOMY A NOCLEHÁRNÝ PRO LIDI S POSTIŽENÍM: VÝZKUM VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV 2020*. 29. ČERVNA 2021. 2021. DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://WWW.OCHRANCE.CZ/DOKUMENT/PRIŠTUPNOST SOCIALNICH SLUZEB AZYLOVE DOMY A NOCLEHARNY PRO LIDI S POSTIZENIM/ZAVERECNA ZPRAVA2020 AZYLOVE DOMY_FINAL.PDF](https://www.ochrance.cz/dokument/pristupnost-socialnich-sluzeb-azylove-domy-a-nocleharny-pro-lidi-s-postizenim/zaverecna-zprava2020-azylove-domy-final.pdf) (ONLINE, PDF)

DĚKUJI ZA POZORNOST

[CNN Prima News](#) ▪ [Zprávy](#) [Zahraničí](#)

**Opilý muž v lese
hodiny pomáhal
pátracímu týmu. Pak
zjistil, že hledanou
osobou je on**

Mgr. Lucie Průšová, DiS.

odborný garant projektu

Zvládání závislostí ve službách pro lidi

bez domova, reg. č.

CZ.03.02.02/00/22_027/0001248

Sít' aktérů pro domov, z.s.

E.: lucie.prusova@sad-cr.cz

W.: www.sad-cr.cz

T.: +420 606 924 330